

EUROPEAN PARLIAMENT

2004

2009

Committee on Petitions

2008/2126(INI)

23.9.2008

ONTWERPVERSLAG

over de bestrijding van misleidende reclame door ondernemingen achter
bedrijvengidsen (verzoekschriften nrs. 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003,
0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 en
andere)
(2008/2126(INI))

Commissie verzoekschriften

Rapporteur: Simon Busuttil

INHOUD

Bladzijde

ONTWERP VOOR EEN RESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING.....	9

ONTWERP VOOR EEN RESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de bestrijding van misleidende reclame door ondernemingen achter bedrijvengidsen (verzoekschriften nrs. 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 en andere)
(2008/2126(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien verzoekschriften nrs. 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 en andere,
- gezien eerdere beraadslagingen van de Commissie verzoekschriften over verzoekschrift nr. 0045/2006 en andere,
- gelet op Richtlijn 2006/114/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame (gecodificeerde versie)¹, die in de plaats is gekomen van Richtlijn 84/450/EEG², zoals gewijzigd door Richtlijn 97/55/EG³,
- gelet op Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad, en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad ('Richtlijn oneerlijke handelspraktijken')⁴,
- gezien Verordening (EG) 2006/2004 van het Europees Parlement en van de Raad van 27 oktober 2004 betreffende de samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (de verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming)⁵,
- gelet op Richtlijn 98/27/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 1998 betreffende het doen staken van inbreuken in het kader van de bescherming van de consumentenbelangen⁶,
- gelet op artikel 192, lid 1, van zijn Reglement,

¹ PB L 376 van 27.12.06, blz. 21.

² Richtlijn van de Raad 84/450/EEG van 10 september 1984 betreffende het nader tot elkaar brengen van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake misleidende reclame, PB L 250, 19.9.1984, blz. 17.

³ Richtlijn 97/55/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 oktober 1997 tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG inzake misleidende reclame teneinde ook vergelijkende reclame te regelen, PB L 290 van 23.10.1997, blz. 18.

⁴ PB L 149 van 11.6.2005, blz. 22.

⁵ PB L 364 van 9.12.2004, blz. 1.

⁶ PB L 166 van 11.6.1998, blz. 51.

- gezien het verslag van de Commissie verzoekschriften (A6-0000/2008),
- A. overwegende dat het Parlement meer dan 400 verzoekschriften heeft ontvangen, hoofdzakelijk van kleine bedrijven, waarin de indieners beweren het slachtoffer te zijn geworden van misleidende reclame door ondernemingen achter bedrijvengidsen en als gevolg daarvan financieel verlies te hebben geleden,
- B. overwegende dat uit deze klachten blijkt dat het hanteren van misleidende handelspraktijken door sommige ondernemingen achter bedrijvengidsen een wijdverbreid verschijnsel is, dat duizenden bedrijven treft in en buiten de Europese Unie en een aanzienlijke financiële impact heeft op deze bedrijven,
- C. overwegende dat de gehekkelde handelspraktijken doorgaans bestaan uit de benadering van bedrijven door de onderneming achter een bedrijvengids, gewoonlijk via e-mail, met het verzoek hun bedrijfsnaam en contactgegevens te vervolledigen of te updaten, waarbij deze bedrijven de valse indruk krijgen dat zij zullen worden opgenomen in een gratis bedrijvengids, maar waarbij de bedrijven die op dit verzoek ingaan, later ontdekken dat ze eigenlijk ongewild een contract van over het algemeen minstens drie jaar hebben ondertekend dat hen ertoe verbindt te worden opgenomen in een bedrijvengids tegen een jaarlijkse kostprijs van ongeveer 1000 euro,
- D. overwegende dat de formulieren die bij deze praktijken worden gebruikt, doorgaans dubbelzinnig zijn en moeilijk te begrijpen, en dat ze bedrijven de verkeerde indruk geven van een gratis opname in een bedrijvengids terwijl ze deze bedrijven eigenlijk ongewild contracten laten afsluiten voor de opname in een bedrijvengids,
- E. overwegende dat Richtlijn 2006/114⁷ eveneens betrekking heeft op transacties tussen bedrijven en 'misleidende reclame' omschrijft als "elke vorm van reclame die op enigerlei wijze, daaronder begrepen haar opmaak, de personen tot wie zij zich richt of die zij bereikt, misleidt of kan misleiden en die door haar misleidende karakter hun economische gedrag kan beïnvloeden, of die om die redenen een concurrent schade toebrengt of kan toebrengen",
- F overwegende dat Richtlijn 2005/29/EG⁸ over oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten niet van toepassing is op misleidende praktijken tussen bedrijven en daarom in zijn huidige vorm niet kan worden gebruikt om de indieners van de verzoekschriften te helpen,
- G overwegende dat Verordening (EG) 2006/2004⁹ betreffende de samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming 'intracommunautaire inbreuk' definieert als "elke handeling of omissie die in strijd is met de wetgeving ter bescherming van de belangen van de consument ... die schade toebrengt of kan toebrengen aan de collectieve belangen van consumenten die woonachtig zijn in een andere lidstaat of in andere lidstaten dan de lidstaat waar de handeling of omissie haar oorsprong vond of plaats had, waar de verantwoordelijke

⁷ PB L 376 van 27.12.2006, blz. 21–27.

⁸ PB L 149 van 11.6.2005, blz.22-39.

⁹ PB L 364 van 9.12.2004, blz.1-11.

verkoper of dienstverlener gevestigd is, of waar bewijsmateriaal of vermogensbestanddelen met betrekking tot de handeling gevonden kunnen worden",

- H overwegende dat de meeste indieners de bedrijvengids 'European City Guide' vermelden, dat gevestigd is in het Spaanse Valencia, maar dat ook andere ondernemingen achter bedrijvengidsen worden vermeld, zoals 'Construct Data Verlag', 'Deutscher Adressdienst GmbH' en 'NovaChannel'; overwegende echter dat andere ondernemingen achter bedrijvengidsen wél wettige handelspraktijken hanteren,
- I overwegende dat deze misleidende handelspraktijken vooral gericht zijn op kleine bedrijven, maar ook op vaklui en zelfs entiteiten zonder winstoogmerk zoals scholen, bibliotheken en plaatselijke sociale verenigingen zoals muziekverenigingen,
- J overwegende dat ondernemingen achter bedrijvengidsen vaak gevestigd zijn in een andere lidstaat dan die waar het slachtoffer zich bevindt, waardoor het slachtoffer meer moeite heeft bescherming te vinden bij de nationale autoriteiten; overwegende dat slachtoffers vaak geen steun ontvangen van nationale consumentenbeschermingsorganisaties aangezien deze hen meedelen dat de wet bedoeld is voor de bescherming van consumenten en niet van bedrijven; overwegende dat de slachtoffers voornamelijk kleine bedrijven zijn en dat de meeste slachtoffers bijgevolg over onvoldoende middelen beschikken voor een effectief rechtsmiddel,
- K overwegende dat ondernemingen achter bedrijvengidsen die dergelijke praktijken hanteren, hun slachtoffers meedogenloos onder druk zetten om te betalen, of dit laten doen door incassobureaus; overwegende dat de slachtoffers verklaren dat zij zich door deze benaderingen bang en bedreigd voelen en overwegende dat velen uiteindelijk tegen hun wil in toch betalen om niet meer te worden lastiggevalen,
- L overwegende dat slachtoffers die weigeren te betalen, zelden juridisch zijn vervolgd, op een paar uitzonderingen na,
- M overwegende dat een aantal lidstaten initiatieven hebben genomen om dit probleem aan te pakken, met name initiatieven ter bewustmaking,
- N overwegende dat Oostenrijk zijn nationale Wet inzake oneerlijke handelspraktijken in 2000 heeft aangepast en dat in artikel 28 bis van deze wet nu staat dat het verboden is om naar bedrijven toe en met competitieve doeleinden reclame te maken voor registratie in gidsen zoals de gouden gids, de telefoongids of andere lijsten, aan de hand van betaalformulieren, postwissels, rekeningen, aanbod voor rectificatie of op andere gelijkaardige wijze, en dat het verboden is dergelijke registraties rechtstreeks aan te bieden zonder ondubbelzinnig en op grafisch goed zichtbare wijze duidelijk te maken dat dergelijke reclame in wezen een contractaanbieding vormt,
- O overwegende dat deze misleidende praktijken sinds een aantal jaar worden toegepast, een groot aantal slachtoffers hebben gemaakt en een aanzienlijke financiële impact hebben op de hele interne markt,
- 1. toont zich bezorgd over het door de indieners van de verzoekschriften aangekaarte probleem, dat wijdverbreid en grensoverschrijdend lijkt te zijn en grote financiële gevolgen

heeft voor voornamelijk kleine bedrijven;

2. is van mening dat de communautaire instellingen wegens het grensoverschrijdende karakter van dit probleem verantwoordelijk zijn voor het vinden van een goede oplossing voor de slachtoffers, zoals de mogelijkheid om de geldigheid van op basis van misleidende reclame afgesloten contracten effectief te betwisten en teniet te doen, en de mogelijkheid voor slachtoffers om het geld dat ze betaald hebben, terug te krijgen;
3. vraagt slachtoffers met aandrang om gevallen van oplichting te melden aan de nationale autoriteiten en gepast advies in te winnen alvorens over te gaan tot de betaling van de vergoedingen die ondernemingen achter misleidende bedrijvengidsen van hen eisen;
4. betreurt dat de communautaire wetgeving ondanks het wijdverbreide voorkomen van deze praktijken geen effectieve oplossing kan bieden of niet naar behoren wordt opgelegd op nationaal niveau, en dat de nationale autoriteiten al evenmin in staat blijken een oplossing te bieden;
5. is ingenomen met de inspanningen van Europese en nationale bedrijfsorganisaties om hun leden beter bewust te maken van het probleem en vraagt hen hun inspanningen nog op te drijven, zodat minder mensen in de val lopen van ondernemingen achter misleidende bedrijvengidsen;
6. toont zich verheugd over de actie die bepaalde lidstaten zoals Italië, Spanje, Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk en vooral Oostenrijk hebben genomen om ondernemingen achter bedrijvengidsen te verhinderen gebruik te maken van misleidende praktijken; meent echter dat deze inspanningen onvoldoende blijven;
7. verzoekt de Commissie en de lidstaten zich meer in te spannen en volledig samen te werken met nationale en Europese vertegenwoordigende organisaties van het bedrijfsleven om dit probleem beter bekend te maken zodat meer mensen ervan op de hoogte zijn en in staat zijn niet in te gaan op misleidende reclame die hen in ongewilde contracten kan doen terechtkomen;
8. vraagt de Commissie dit soort oplichting aan te pakken in het kader van haar initiatief voor een wet ten behoeve van kleine ondernemingen ('Small Business Act');
9. betreurt het feit dat Richtlijn 2006/114/EG¹⁰ inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame, in dit geval voor wat transacties tussen bedrijven betreft, klaarblijkelijk geen doeltreffende oplossing kan bieden ofwel niet naar behoren wordt uitgevoerd door de lidstaten;
10. brengt in herinnering dat de Commissie, ondanks het feit dat ze niet bevoegd is voor het rechtstreeks afdwingen van de naleving van de richtlijn door individuele personen of bedrijven, als hoedster van de Verdragen de plicht heeft erop toe te zien dat de lidstaten de richtlijn naar behoren uitvoeren;
11. vraagt dat de Commissie haar toezicht op de tenuitvoerlegging van deze richtlijn verscherpt,

¹⁰ PB L 376 van 27.12.2006, blz. 21-27.

vooral in die lidstaten waarvan men weet dat er ondernemingen achter misleidende bedrijvengidsen gevestigd zijn, en met name in Spanje, waar de onderneming is gevestigd die het vaakst wordt genoemd door de indieners van de verzoekschriften, en in de Tsjechische Republiek, waar een vonnis is uitgesproken tegen slachtoffers dat vragen doet rijzen over de uitvoering van de richtlijn in Tsjechië; vraagt dat de Commissie aan het Parlement verslag uitbrengt over haar bevindingen;

12. betreurt dat Richtlijn 2005/29/EG¹¹ betreffende oneerlijke praktijken niet van toepassing is op transacties tussen bedrijven en dat de lidstaten klaarblijkelijk terughoudend staan tegenover een uitbreiding van het toepassingsgebied van de richtlijn; stelt echter vast dat de lidstaten het toepassingsgebied van hun nationale consumentenwetgeving unilateraal kunnen uitbreiden tot transacties tussen bedrijven, en moedigt de lidstaten er actief toe aan dit ook te doen;
13. is ingenomen met het voorbeeld van Oostenrijk, dat een specifiek verbod met betrekking tot misleidende bedrijvengidsen heeft opgenomen in zijn nationale wetgeving, en vraagt dat de Commissie gezien het grensoverschrijdende karakter van dit probleem een nieuw wetgevingsinitiatief overweegt op basis van het Oostenrijkse model, dat nadrukkelijk verbiedt reclame te maken voor bedrijvengidsen tenzij toekomstige klanten ondubbelzinnig en op grafisch goed zichtbare wijze worden geïnformeerd over het feit dat deze reclame in wezen een aanbieding is voor een betaalcontract;
14. stelt vast dat de nationale wetgeving vaak ontoereikend is om verhaal aan te tekenen tegen ondernemingen achter bedrijvengidsen die in andere lidstaten gevestigd zijn, en dringt er bijgevolg bij de Commissie op aan effectievere grensoverschrijdende samenwerking tussen de nationale autoriteiten te vergemakkelijken, zodat zij slachtoffers op doeltreffender wijze kunnen helpen;
15. betreurt dat Verordening (EG) 2006/2004¹² betreffende de samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming, onvoldoende wordt toegepast, en vraagt dat de Commissie haar toezicht op de uitvoering van deze verordening verscherpt en de nationale autoriteiten vraagt vaker gebruik te maken van dit rechtsinstrument, dat bij intracommunautaire inbreuken een oplossing zou kunnen bieden;
16. is ingenomen met het voorbeeld van België, waar al wie slachtoffer is geworden van misleidende praktijken, gerechtelijke stappen kan ondernemen in het land waar hij verblijft;
17. dringt er bij de lidstaten op aan te zorgen voor een duidelijk herkenbare nationale instantie waarbij slachtoffers van misleidende reclame klacht kunnen indienen en bijstand kunnen krijgen, ook wanneer deze slachtoffers bedrijven zijn;
18. vraagt de Commissie beste-praktijkrichtsnoeren op te stellen voor nationale handhavingsinstanties, die deze instanties kunnen volgen wanneer ze te maken krijgen met gevallen van misleidende reclame;

¹¹ PB L 149 van 11.06.2005, blz.22-39.

¹² PB L 364, 9.12.2004, blz.1.

19. vraagt dat de Commissie de internationale samenwerking met derde landen en met de bevoegde internationale organisaties voortzet, zodat ondernemingen achter misleidende bedrijvengidsen die in derde landen gevestigd zijn, geen schade kunnen berokkenen aan ondernemingen in de Europese Unie;

20. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de lidstaten.

TOELICHTING

Inleiding

Veel, vaak kleine ondernemingen worden het slachtoffer van via misleidende reclame bedreven zwendel. Een vaak voorkomende zwendelpraktijk houdt in dat slachtoffers ongewild intekenen op een advertentie in een bedrijvengids na in de waan te zijn gebracht dat dit kosteloos zou zijn.

Doorgaans krijgen slachtoffers formulieren van ondernemingen achter misleidende bedrijvengidsen met de vraag om hun bedrijfsgegevens te vervolledigen, te corrigeren of bij te werken. Vaak wordt hen verteld dat het bijwerken van de informatie gratis is. Zo worden zij verleid om de gegevens bij te werken en het formulier op te sturen. Maar zij beseffen niet dat zij door het formulier te ondertekenen ook een contract ondertekenen waardoor zij zich binden tot het plaatsen van een advertentie in een bedrijvengids gedurende een minimumperiode van drie jaar en tegen de prijs van om en bij de 1 000 EUR per jaar. Slachtoffers van de zwendel beseffen dat ze zijn opgelicht wanneer zij van de onderneming achter de bedrijvengids een brief krijgen waarin zij op de hoogte worden gebracht dat zij feitelijk een advertentie in de bedrijvengids hebben geplaatst; bij die brief zit een factuur ter betaling. Wie niet betaalt, wordt vaak geïntimideerd door de ondernemingen achter de bedrijvengidsen en hun incassobedrijven, die zelfs met rechtsgedingen dreigen. Velen geven gewoon toe en betalen om verdere intimidatie te vermijden.

Duizenden ondernemingen in heel de Europese Unie zijn hiervan het slachtoffer geworden. Omdat het contract om en bij de 1 000 EUR per jaar kost en een minimumlooptijd van drie jaar heeft, worden de financiële gevolgen in de Europese Unie als significant beschouwd.

Terwijl het duidelijk gaat om een zekere vorm van misleidende handelspraktijken, wat doorgaans onwettig is, is het niet volkomen duidelijk of in de Europese wetgeving een rechtsmiddel is vastgelegd, en, zo dat al het geval is, of dat rechtsmiddel in de verschillende lidstaten op nationaal niveau adequaat wordt gehandhaafd. Ondernemingen achter misleidende bedrijvengidsen maken dus vaak misbruik van grijze zones in de wet of van zwakke handhaving om een zwendel op te zetten. Een vaak voorkomend gegeven is dat misleidende bedrijvengidsen normaal in een ander land zijn opgericht dan het land waar het slachtoffer is gevestigd. Hierdoor is het voor slachtoffers moeilijk om een beroep te doen op nationale wetgeving en nationale instanties om in een andere lidstaat voor hen op te komen. Bovendien stellen ondernemingen vaak vast dat voor consumentenbescherming verantwoordelijke nationale instanties hun klachten dikwijls afwimpelen met het argument dat de consumentenwetgeving voor consumenten geldt en niet voor bedrijven. Hierdoor hebben de slachtoffers geen effectief rechtsmiddel en staat de deur wagenwijd open voor dit soort zwendel onder bedrijven.

Niet alle bedrijvengidsen zijn gebaseerd op misleidende reclame en vele ondernemingen achter bedrijvengidsen zijn volkomen legitiem. Meer nog, zij werken zelfs volgens een gedragscode volgens dewelke orders duidelijk als dusdanig identificeerbaar moeten zijn en gratis advertenties niet met betalende advertenties mogen worden gemengd. Toch zoeken sommige bedrijvengidsen hun toevlucht tot misleidende handelspraktijken. De meeste bij de Europese instanties binnengekomen klachten gaan over de bedrijvengids met de naam "European City Guide", die in Valencia in Spanje is gevestigd, maar er zijn ook klachten over andere, zoals "Construct Data Verlag", "Deutscher Adressdienst GmbH" en "NovaChannel". Een aantal

misleidende bedrijvengidsen werkt ook via het internet. Volgens vertegenwoordigers van de European City Guide verstuurt deze onderneming alleen al elk jaar zo'n 6,5 miljoen formulieren.

Doelstellingen van dit verslag

De Commissie verzoekschriften en het Europees Parlement hebben meer dan 400 verzoekschriften ontvangen van kleine ondernemingen uit heel de Europese unie en zelfs uit enkele derde landen, die het slachtoffer van de zwendel zijn geworden. Bovendien hebben diverse leden van het Europees Parlement zich in verband met deze klachten schriftelijk tot de Europese Commissie gewend en er werd ook een aantal mondelinge en schriftelijke vragen ingediend door leden van het Europees Parlement. Het Europees Parlement van zijn kant heeft de opdracht gegeven dit verslag op te stellen om verder onderzoek te doen naar dit probleem en oplossingen voor te stellen. Derhalve wil uw rapporteur via dit verslag:

- het bewustzijn betreffende deze materie verhogen zodat minder ondernemingen het slachtoffer worden van de zwendel;
- er bij de lidstaten op aandringen om de nationale wetten te verscherpen en ervoor te zorgen dat de bestaande EU-wetgeving betreffende misleidende reclame en oneerlijke handelspraktijken adequaat wordt gehandhaafd;
- er bij de Commissie op aandringen de monitoring van de tenuitvoerlegging van de EU-wetgeving te intensiveren en de bestaande EU-wetgeving te verbeteren waar wordt vastgesteld dat zij niet adequaat is om deze zwendel eens en voor altijd een halt toe te roepen, en
- wie al slachtoffer is geworden steunen en begeleiden.

EU-wetgeving

Op communautair niveau zijn er drie EU-wetten die hoogst relevant zijn, namelijk:

- Richtlijn 2006/114/EG van het Europees Parlement en de Raad inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame ter vervanging van Richtlijn 84/450/EEG¹³ zoals gewijzigd bij Richtlijn 97/55/EG¹⁴;
- Richtlijn 2005/29/EG¹⁵ van het Europees Parlement en de Raad betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt (richtlijn oneerlijke handelspraktijken);
- Verordening (EG) 2006/2004¹⁶ van het Europees Parlement en de Raad betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming);

¹³ PB L 250 van 19.9.1984, blz. 17-20.

¹⁴ PB L 290 van 23.10.1997, blz.18-23.

¹⁵ PB L 149 van 11.06.2005, blz.22-39.

¹⁶ PB L 364 van 9.12.2004, blz.1-11.

Aan het opstellen van dit verslag voorafgaand overleg

Alvorens dit verslag op te stellen, heeft uw rapporteur diverse overlegvergaderingen gehouden, onder andere met de Europese commissaris voor consumentenzaken, Meglena Kuneva, en met diverse leden van het EP die belangstelling voor deze materie hebben omdat ze meerdere klachten uit hun kiesdistrict hebben gekregen. De rapporteur heeft ook overlegvergaderingen gehouden met bedrijfsorganisaties die ondernemingen, en in het bijzonder kleine ondernemingen in Europa vertegenwoordigen, zoals Eurochambres en UEAPME, alsmede met de European Association of business Directories en vanzelfsprekend met de slachtoffers zelf.

Op donderdag 11 september 2008 organiseerde de Commissie verzoekschriften een openbare workshop in het Europees Parlement met als titel "Stop the Scam: Combating Misleading Business Directories". Deze workshop bood leden van het EP de kans om te luisteren naar indieners van verzoekschriften en naar vertegenwoordigers van de European City Guide bedrijvengids, de onderneming die veruit het meest door de indieners met de vinger werd gewezen.

Vaststellingen van het verslag

Uw rapporteur is van mening dat de indieners wel degelijk een ernstig probleem aankaarten dat wijdverspreid en grensoverschrijdend van aard lijkt te zijn en dat aanzienlijke financiële gevolgen heeft, in het bijzonder voor kleine ondernemingen. Bovendien vindt uw rapporteur dat de instellingen van de EU door de grensoverschrijdende aard van dit probleem een uitgesproken verantwoordelijkheid hebben om aan de slachtoffers een adequaat rechtsmiddel ter beschikking te stellen. Met dit rechtsmiddel zouden slachtoffers de geldigheid aan moeten kunnen vechten van contracten die op basis van misleidende reclame werden gesloten, en het geld dat de slachtoffers betaald hebben ten gevolge van de misleidende praktijken terugbetaald moeten kunnen krijgen.

De rapporteur betreurt dat de bestaande nationale instanties niet in staat lijken de slachtoffers een adequaat rechtsmiddel ter beschikking te stellen en stelt ook vast dat, ondanks de wijdverspreide aard van deze misleidende handelspraktijken, de communautaire en nationale wetten niet adequaat lijken te zijn om een effectief rechtsmiddel ter beschikking te stellen of niet naar behoren worden gehandhaafd.

Begeleiding voor slachtoffers

De rapporteur dringt er in zijn verslag bij slachtoffers op aan om gevallen van zwendel onder bedrijven aan nationale instanties te melden en passend advies in te winnen alvorens de vergoedingen te betalen die de ondernemingen achter misleidende bedrijvengidsen eisen. Daarnaast zouden slachtoffers de aandacht van bedrijfs- en consumentenorganisaties, alsmede van hun vertegenwoordiger in het Europees Parlement op hun zaak moeten vestigen zodat de strijd tegen misleidende bedrijvengidsen op Europees niveau kan worden opgevoerd.

Het bewustzijn aanscherpen

Uw rapporteur juicht de inspanningen van Europese en nationale bedrijfsorganisaties om hun leden beter bewust te maken toe en roept hen op hun inspanningen te intensiveren zodat in de eerste plaats minder ondernemingen het slachtoffer worden van misleidende bedrijvengidsen.

Uw rapporteur juicht ook het optreden toe van bepaalde lidstaten zoals Italië, Spanje, Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk en in het bijzonder Oostenrijk om te proberen voorkomen dat ondernemingen achter bedrijvengidsen misleidende praktijken toepassen. Deze inspanningen blijven evenwel onvoldoende.

Wat betreft bewustmaking roept uw rapporteur de Europese Commissie en de lidstaten op hun inspanningen te intensiveren, in volledige samenwerking met de nationale Europese representatieve bedrijfsorganisaties, om de mensen beter bewust te maken van dit probleem zodat meer mensen op de hoogte zijn en in staat om misleidende reclame die hen tot ongewenste contracten kan verlokken, te vermijden.

Uw rapporteur roept de Europese Commissie ook op om deze klacht in het kader van haar "Small Business Act" initiatief te behandelen.

Richtlijn 2006/114/EG¹⁷ inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame

Uw rapporteur merkt op dat Richtlijn 2006/114/EG¹⁸ inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame van toepassing is op transacties tussen ondernemingen en bijgevolg van toepassing is op het probleem waar slachtoffers van misleidende bedrijvengidsen mee worden geconfronteerd. Deze richtlijn is in alle lidstaten omgezet en bepaalt dat gebruik kan worden gemaakt van rechterlijke bevelen en andere gerechtelijke procedures om het blijven gebruiken van misleidende reclame te verbieden. Deze richtlijn blijkt echter ofwel tekort te schieten in het ter beschikking stellen van een effectief rechtsmiddel, ofwel niet adequaat door de lidstaten te worden gehandhaafd.

In zijn verslag roept de rapporteur de Europese Commissie op om de monitoring van de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2006/114/EG¹⁹ te intensiveren. Dit dient in het bijzonder te gebeuren in lidstaten waar misleidende bedrijvengidsen bevestigd zijn, maar met name in Spanje, waar de onderneming achter de bedrijvengids die door indieners het meest met de vinger wordt gewezen, is gevestigd. Bijzondere aandacht moet ook worden geschonken aan Tsjechië, waar een rechtbank onlangs een vonnis tegen de slachtoffers heeft geveld op een manier die twijfel doet rijzen over de effectiviteit van de tenuitvoerlegging van onderhavige richtlijn in dat land.

De rapporteur roept de Commissie op aan het Europees Parlement verslag uit te brengen over haar vaststellingen.

Richtlijn 2005/29/EG²⁰ betreffende oneerlijke praktijken

In verband met Richtlijn 2005/29/EG²¹ betreffende oneerlijke praktijken betreurt de rapporteur dat zij niet slaat op transacties tussen ondernemingen en dat de lidstaten onwillig lijken om het toepassingsgebied ervan uit te breiden. Lidstaten kunnen echter unilateraal het toepassingsgebied van hun nationale consumentenwetgeving uitbreiden tot transacties tussen ondernemingen en bijgevolg staat het de landen die via hun nationale wetgeving bescherming

¹⁷ PB L 376 van 27.12.2006, blz. 21–27.

¹⁸ PB L 376 van 27.12.2006, blz. 21–27.

¹⁹ PB L 376 van 27.12.2006, blz. 21–27.

²⁰ PB L 149 van 11.06.2005, blz.22-39.

²¹ PB L 149 van 11.06.2005, blz.22-39.

willen bieden vrij dat te doen zonder op een wetgevingsinitiatief van de Commissie tot wijziging van de EU-wetgeving te wachten.

Het beste model voor de strijd tegen misleidende bedrijvengidsen lijkt Oostenrijk te zijn, waar men sinds 2000 de nationale wetgeving inzake oneerlijke handelspraktijken heeft gewijzigd. Artikel 28a van deze wetgeving luidt nu: "Het is verboden om, binnen de reikwijdte van de bedrijfsactiviteiten en voor mededingingsdoeleinden, reclame te maken voor opname in gegevenslijsten, zoals de gele gids, de telefoongids of vergelijkbare gidsen, door middel van een betalingsformulier, postwisselformulier, factuur, voorstel tot correctie of op vergelijkbare manier, of om de vermelding in zulke gidsen direct aan te bieden zonder onmiskenbaar en tevens op een grafisch duidelijke manier te vermelden dat de reclame in kwestie uitsluitend een contractvoorstel is".

Uw rapporteur vindt dat het Oostenrijkse model een voorbeeld is van hoe het zou moeten en navolging verdient. Daarom roept de rapporteur de Europese Commissie op, in het licht van de grensoverschrijdende aard van dit probleem, te overwegen om een nieuw wetgevingsinitiatief voor te stellen, op basis van het Oostenrijkse model, dat het adverteren in bedrijvengidsen specifiek verbiedt tenzij mogelijke klanten onmiskenbaar en op een grafisch duidelijke manier op de hoogte worden gebracht dat de reclame in kwestie uitsluitend een voorstel tot een betalend contract is.

Verordening (EG) 2006/2004²² betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming

Uw rapporteur merkt ook op dat de nationale wetgeving vaak niet adequaat is om met rechtsmiddelen op te treden tegen ondernemingen achter bedrijvengidsen die in andere lidstaten zijn gevestigd en dringt er daarom bij de Commissie op aan om meer grensoverschrijdende samenwerking tussen nationale instanties mogelijk te maken om die instanties in staat te stellen slachtoffers een effectiever rechtsmiddel te bieden.

In België bijvoorbeeld kan iedereen die het slachtoffer is geworden van misleidende praktijken in het land van vestiging in rechte optreden en de slachtoffers van een van de misleidende bedrijvengidsen hebben wel degelijk een rechtszaak gewonnen (de onderneming achter de bedrijvengids kreeg een boete), hoewel het geding op het ogenblik dat onderhavig verslag wordt geschreven nog *sub judice* in hoger beroep lijkt te zijn.

In Oostenrijk zijn er indicieën van rechtszaken die met succes door slachtoffers zijn aangespannen tegen ondernemingen achter bedrijvengidsen.

In Tsjechië daarentegen lijken slachtoffers een zaak te hebben verloren die door een onderneming achter een bedrijvengids tegen hen was aangespannen, en de zaak in kwestie doet ernstige vragen rijzen bij de al dan niet adequate omzetting van de bepalingen van Richtlijn 2006/114/EG²³ door dit land.

In Spanje kreeg een van de vaakst genoemde ondernemingen achter een bedrijvengids, de European City Guide, driemaal een boete opgelegd door de *Generalitat de Catalunya* toen de onderneming in Barcelona gevestigd was. De onderneming moest gedurende een jaar haar activiteiten tijdelijk staken. Uiteindelijk verhuisde zij naar Valencia waar zij nu blijft werken

²² PB L 364 van 9.12.2004, blz. 1-11.

²³ PB L 376 van 27.12.2006, blz. 21-27.

onder ietwat stringentere voorwaarden. Slachtoffers worden nu bijvoorbeeld gewezen op hun herroepingsrecht binnen zeven dagen. Zij worden zich doorgaans echter pas bewust van wat zij echt hebben ondertekend nadat die periode is verstreken. De onderneming heeft een zogenaamde "Defensor del cliente" (ombudsman) aangesteld om klachten van klanten te behandelen. Zijn ambt lijkt echter niet los te staan van de onderneming achter de bedrijvengids zelf en wekt daarom onvoldoende vertrouwen. Uw rapporteur is derhalve van mening dat deze onderneming niet voldoende heeft gedaan om te verzekeren dat mogelijke klanten niet misleid worden om een advertentiecontract te ondertekenen dat zij nooit wilden.

Er is bovendien geen enkele aanwijzing dat nationale instanties van andere lidstaten direct in rechtbanken in Valencia in rechte optreden op basis van Verordening (EG) 2006/2004²⁴ betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming.

In het Verenigd Koninkrijk heeft de mededingingsautoriteit ("Office of Fair Trading") naar verluidt gebruik gemaakt van de bepalingen van Verordening (EG) 2006/2004²⁵ betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming. De mededingingsautoriteit, die tevens verantwoordelijk is voor consumentenbescherming, lijkt deze verordening met succes te hebben gebruikt om een injunctie in te laten roepen tegen ondernemingen in België en Nederland die Britse consumenten ongewenste en misleidende aanbiedingen toestuurden. Het is wel een positieve stap in de juiste richting, maar de zaak ging niet over misleidende bedrijvengidsen.

Behalve deze zaak zijn er weinig indiciën dat nationale instanties Verordening 2006/2004²⁶ voldoende gebruiken tot verkrijging van rechtsmiddelen, zoals een injunctie, voor klachten die hun oorsprong in andere lidstaten vinden. Dit lijkt te wijten aan de kosten voor procesvoering, de complexiteit en de duur van de rechtsgang en het beperkte toepassingsgebied van de injunctie.

De noodzaak van sterkere nationale instanties

In zijn verslag dringt de rapporteur er bij de lidstaten op aan te verzekeren dat ondernemingen die het slachtoffer worden van misleidende reclame een duidelijk identificeerbare nationale instantie hebben tot dewelke zij zich met hun klacht en tot verkrijging van een rechtsmiddel kunnen wenden. Momenteel is dat vaak niet het geval omdat ondernemingen met hun klachten niet bij nationale, voor consumentenbescherming verantwoordelijke instanties terecht kunnen, want deze instanties houden zich uitsluitend met klachten van consumenten bezig. De rapporteur roept ook de Europese Commissie op om voor nationale handhavinginstanties richtsnoeren betreffende beste praktijken op te stellen die kunnen worden gevolgd wanneer gevallen van misleidende reclame onder hun aandacht worden gebracht.

In derde landen gevestigde misleidende bedrijvengidsen

Tot slot roept de rapporteur de Commissie op te werken aan internationale samenwerking met

²⁴ PB L 364 van 9.12.2004, blz.1-11.

²⁵ PB L 364 van 9.12.2004, blz.1-11.

²⁶ PB L 364 van 9.12.2004, blz.1-11.

derde landen en met de bevoegde internationale organisaties om te voorkomen dat in derde landen gevestigde misleidende bedrijvigheid schade berokkenen aan in de Europese Unie gevestigde ondernemingen.